

We schrijven het jaar onzes heren 1949

Wij vierden het jaar daarvoor 700 jaar stadsrechten: Hele grote ballonnen met mandjes en mensen daarin stegen op vanaf de Wehrderweg, een nieuwe met bloemen en kleurlicht opgesierde fontein op de Varkensmarkt deed ons kinderen stomverbaasd staan. De tram liep op zijn laatste benen vanaf het station naar Heerlen over de Wilhelminastraat, de Engelenkampstraat, waar het postkantoor en de bieb lagen, langs de ijsfabriek en de gasfabriek met zijn beeldbepalende gashouder. Daarachter lag "kleinVenetie", dat we nu een probleemwijk zouden noemen. Het had nooit mogen worden afgebroken. Op de Steenweg lagen nog boerderijen en soms moest je van de stoep af omdat er *sjlam* gekiept was: dan wist je dat daar *luu van de koel* woonden. Sittard kende nog geen stoplichten of eenrichtingswegen. Tanja regelde het verkeer en iedereen was bang van deze bromsnor avant la lettre. In de vakantie stonden we bij het kruispunt bij de Prins om te zien hoe indrukwekkend en dwingend zijn verkeersregelend optreden was wanneer grote drommen Hollanders per volgepakte brommers, fietsen en auto's nog enkele tientallen kilometers moesten tuffen naar hun camping of hotel in Zuid-Limburg. Allemania en de Sittardse boys voetbalden o.a. op de Broeksittarderweg en de Baandert.

Sittard bestond uit Leyenbroek, Overhoven en Ophoven, Stadbroek, Broeksittard (heel ver weg) en het Limbrichterveld. Sanderbout werd ontwikkeld, Stadbroek werd uitgebreid. Op de rijksweg waren nog een paar huizen dicht geplankt ten gevolge van de oorlogsschade. Er waren twee cinemas: Luxor en het chiquere Forum, dat tevens theater was. Dom van de Bergh was eigenaar, met Marcel Muyres de enige erkende miljonair; Rene Brouwers was geen miljonair, maar gedroeg zich wel als zodanig. De beek stroomde nog door de stad en na veel regen kon je niet van de ene naar de andere kant komen. In de beek zwommen keutels en ratten en alle ander afval. Aanraking met dit water leverde zo goed als zeker de ziekte van Weil op. Ook deze karakteristieke beek had nooit mogen worden overkluisd. Voor de 22ste eeuw is hij gegarandeerd weer open. Het Drakenveld was de plek voor het oplaten van vliegers en tegenover de dodenkapel aan de zwarte weg woonde een holbewoner. Toen hij vertrok was het open dag. In de Kollenberg woonde alleen nog maar de familie Durlinger. Het gemeentelijk zwembad lag ver weg achter het park, bijna tot bij de roeivijver, waar s'winters geschaatst werd en zomers geroeid. Met Koninginnedag was er een adembenemende vuurwerkshow.

Zefke Mols kenden we allemaal, maar ook Zefke Slangen, Sjlam-An en Marie-bedlek, Pierre Stöcker, maar ook de stadsgezichten en de Zieë Vot, Jantje van Kempen en een enkeling kende Geertje Meis al, die toen nog een jongen was en nu een grote meid. In de grote kerk had je nog een angstaanjagende Suisse. Iedereen was er bij toen de filmster Clark Gable met een arm in het gips op de markt als bevrijder van Sittard werd toegejuicht door heel Sittard. De volwassenen kregen f.10 figurantengeld. Dat is niet eerlijk, o neen, zo vonden wij, kinderen. Wij konden beter weer aan de rijksweg autonummers gaan opschrijven: P.... Behalve autonummers, spaarden we vooral plaatjes van voetballers en filmsterren, sigarenbandjes en postzegels. Ze zaten in de verpakkingen van chocola, snoep e.d. Gelukkig gooiden de mensen die verpakkingen nog niet in de niet aanwezige straatafvalbakken, maar gewoon langs de weg. Uren liepen we daar dan te zoeken.

Elk jaar had je, geloof ik, de Poort van het Zuiden: een soort beurs van alle nieuwigheden. Voor het eerst zagen en hoorden we daar een bandrecorder en onze eigen stem: een belevenis van de eerste orde. De Limbrichterstraat werd in onze vroegste jeugd eenrichtingsverkeer. Dat was wat wennen. Daar vergaapten zich in het begin van de vijftiger jaren de passanten aan de eerste Citroen-DS (snoek/strijkijzer). Toen we die auto gezien hadden wisten we hoe het jaar 2000 eruit zou zien.

De meesten van ons kwamen van de bewaarschool aan het Kapittelplein, bij juffrouw Nettie en Mientje en mere Paula en Genoveva. Het waren gemengde klassen. De meisjes gingen daarna naar de 'grote school' om de hoek (ook) bij de Urselinen. Een deel van de jongens ging naar de grote school van Snel (we zagen enkele van hen weer terug toen we naar het college gingen), een ander deel ging naar de grote school in de Baandert. Naast beide scholen had je de openbare school: daar zaten stoere batjes, voor wie we allemaal bang waren. Op het *Kleesj*: elke morgen naar de mis, elke avond studie van vijf tot half acht. Daarna nog vaak activiteiten als toneel, Nederlandse of Franse academie, sport en knutselen. Dus 4 of 5 keer op en neer te voet naar school. Zondags verplichte Hoogmis. Vanzelfsprekend op zaterdag school. We tennisten óf bij Durlinger op de Kollenberg óf aan de Stenen Sluis, zwemmen in het zwembad aan het eind van het stadspark: gescheiden zwemmen voor dames en heren. Hellas was onze zwemclub. Het Zolderke was de ontmoetingsplaats van de jeugd. Behalve de mooie meiden van Sittard waren de frites er heerlijk: mooie droge dunnen. (ik heb het over de frites).

Toen gingen we studeren en zetten daarmee de diaspora in gang: de navelstreng met Sittard stierf langzaam af. Maar al jaren komen eens per jaar al die oud-Sittardenaren, pak weg zo'n 150 mensen, even terug om met de St.Roos processie mee te trekken in een eigen groep: de St.Rosa-societeit met een eigen vaan..

Want.....

"zeen veer de kirktoeren in de verte ziene spits ten hemel heffen, dan geit 't hertje weier sjneller kloppe en kump 't gelamaeks us in de kop".

Chris Rutten

(chris.rutten@gmail.com)